

10/38

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

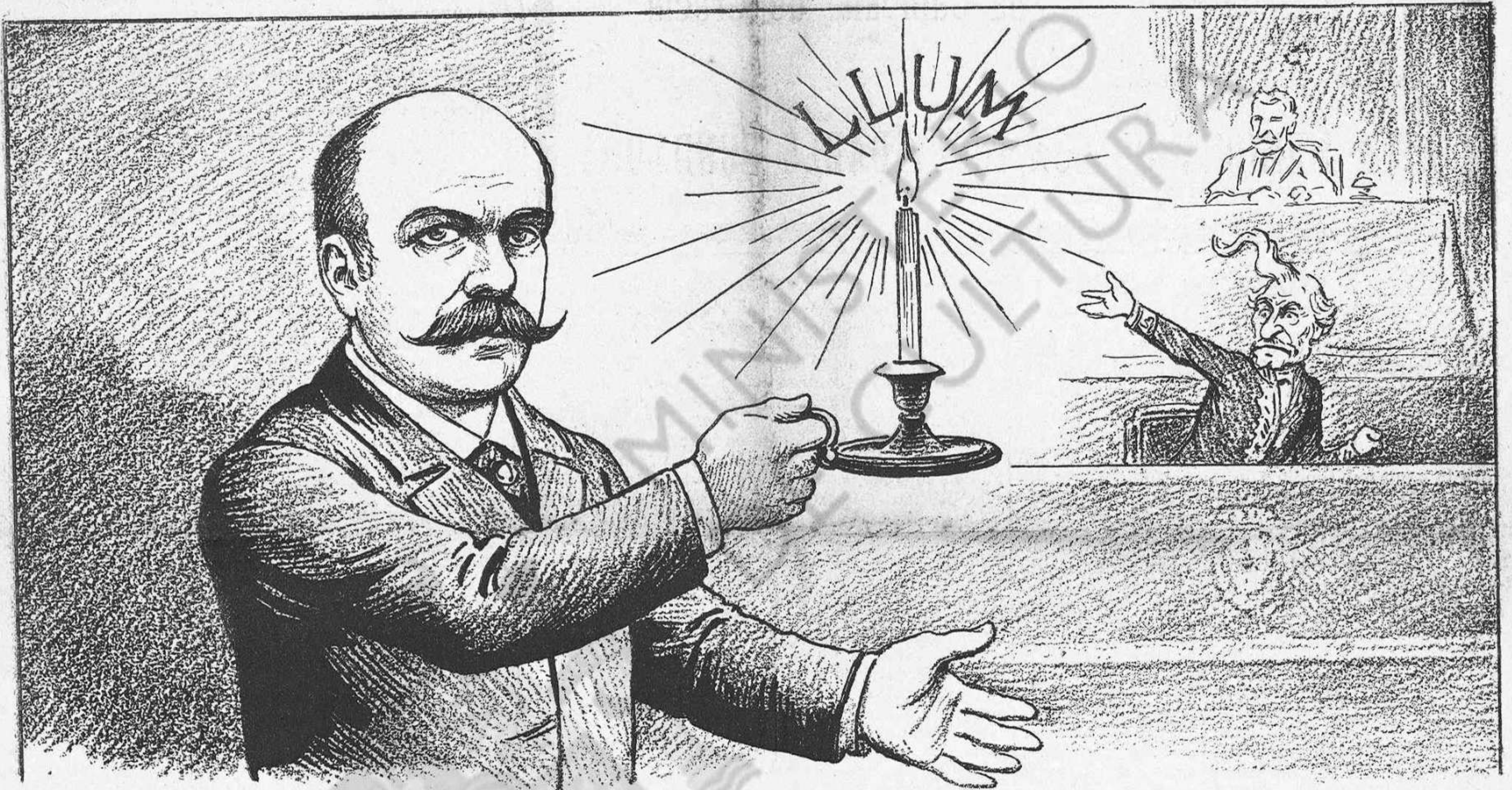
Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

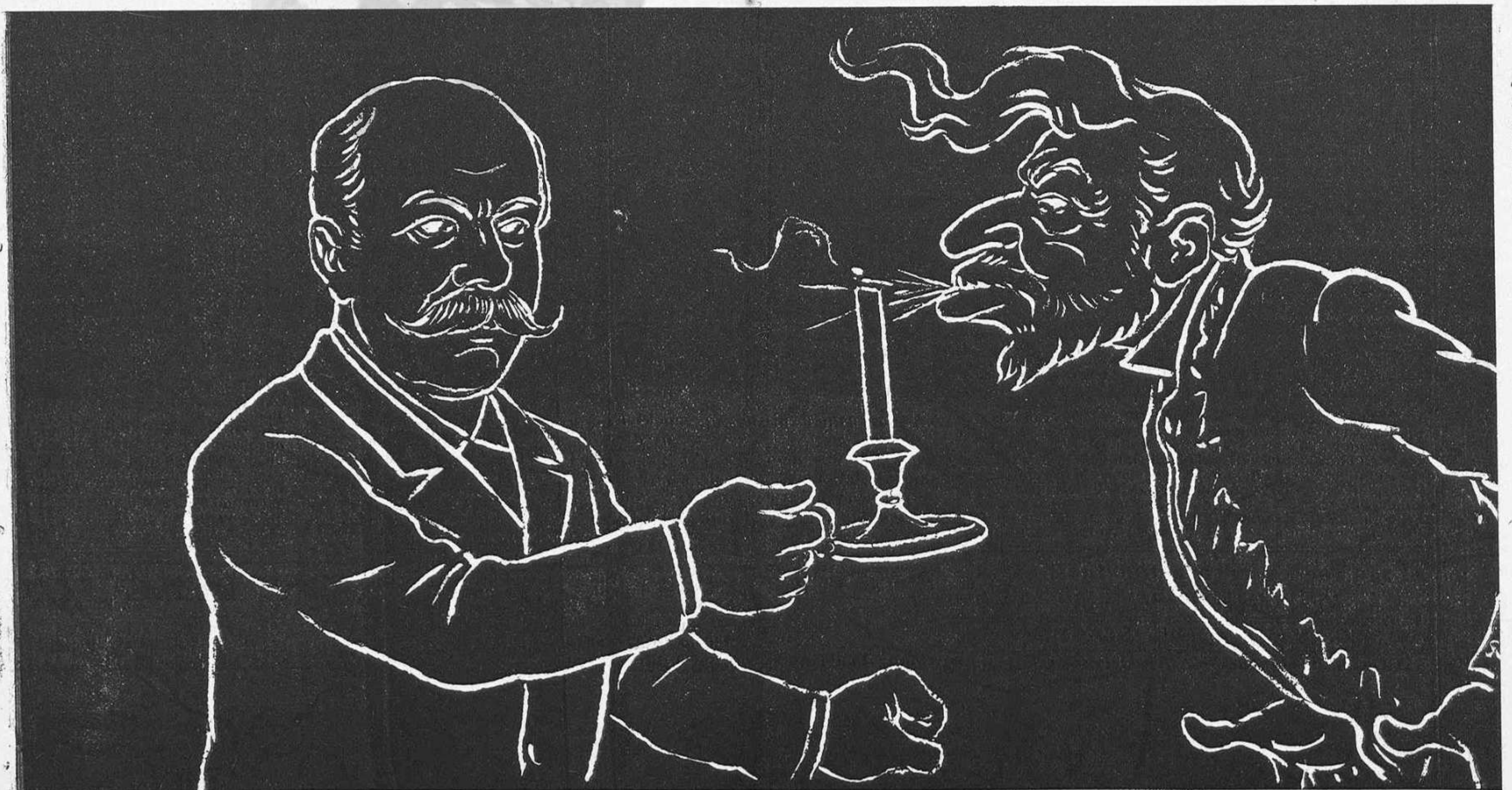
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibrería Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga, BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

LA CLAUSURA DE LAS CORTS

LO CONDE DE LAS ALMENAS:—¡Llum!... ¡llum!...

DON PRÁXEDES:—¡Bfff!... No 'm convé que 's vegi res.

22 de Setembre de 1898

TERCER ANIVERSARI

DE LA MORT DE

IGNOCENT LOPEZ BERNAGOSI

“La Campana de Gracia”

dedica aquest recort

A LA MEMORIA DE SON INOLVIDABLE FUNDADOR

ANIVERSARI

Cumpliren ahir tres anys de la mort de nostre idolatrat amich D. IGNOCENT LÓPEZ BERNAGOSI, fundador de LA CAMPANA DE GRACIA. Lo temps, que tot ho borra, es impotent pera mitigar lo recort perdurable del home honrat y del polítich desinteressat y conseqüent, que dedicá tota la séva existencia á la propagació y á la defensa de las ideas republicanas. May, com ara, en que la patria acaba de sufrir tan grans desventuras, ens fá falta 'l patriota, en quals concells y exemples trobavam sempre segura guía y alentador confort. Ell siguié tot temps l'ánima del present senmanari.

En pau descansi.

TÚMULS XINOS

o maialt está grave: temps enrera 'l curandero Silvela li va pendre 'l pols y vá confessar que no li trobava. ¿Es realment que 'l país ha perdut el pols ó que 'l curandero ha perdut el tacto? Jo crech que las dos cosas.

Desde llavoras han passat días y l'enfermetat s' ha anat agravant cada vegada més, pero ha anat augmentant al mateix temps la torpesa dels curanderos que 's barallan per assistirlo. Avuy ja no es sols en Silvela el que pretén cuydarse'n; en Polavieja li fá la competencia. Tenim, donchs, un cirurjiá de daga y un altre cirurjiá de sabre. Pero ni l' un ni l' altre fan res més que garlar. En Sagasta, armat ab l'antigua porra que ja li serví, durant l' época revolucionaria, pera fer mil barbaritats al servey de la reacció, s' ha plantat á la porta del quarto y no 'ls deixa entrar de cap manera.

Tal es avuy la situació política de la desventurada Espanya.

En Silvela, quan las Corts estavan obertas ab lo pretext de aprobar lo protocol, podía y devía quadrarse davant del amo del auca no permetentli afegir á las barbaritats comesas, la de acabar de rebregar lo sistema constitucional, apelant al régimen de las sessions secretas. Devía dirli:—Mestre, fá massa calor porque puga tolerarse ni per un instant l' us obligatori del tapa-bocas.

Res de aixó va fer... y ben mirat no va ferho porque també ell tenia la barba en remull.

En major ó menor grau tots los partits monárquichs son igualment responsables dels grans desastres que pesan sobre la nació. Ni 'ls fusionistas, ni 'ls conservadors han tingut, en aquests últims tres anys un' hora sabia pera preveure 'ls successos y evitar las sévas conseqüencias. Lo mateix en lo poder qu' en la oposició no sembla sino que se las haguessin apostadas

á veure qui ho faria més malament. De manera que al reptar á n' en Sagasta, aquest podía respóndreli ab sa frescura acostumada, lo que deya l' olla á la paella:—Enretirat que m' enmascaras.

¿Quina autoritat, té donchs avuy, pera pretendre remediar los mals qu' ell mateix y 'ls elements que 'l segueixen, han produhit, en part tan principal quan menos com lo mateix Sagasta y 'ls seus fusionistas?

Encare qu' en Silvela pretén haverse desposat ab la veritat, aquesta afirmació es la primera gofia que brolla dels seus llabis. Precisament salta á la vista la barralla contínua que s' estableix entre las sévas paraulas y 'ls seus fets. Va dir que se separava de n' Cánovas pera efectuar una escrupulosa depuració d' elements sans y decentes, y á penas mort el jefe conservador, va faltarli temps pera dedicarse á recullir la séva herencia, al engrós y sense garbellarla. En los mateixos cacichs canovins, putiners de mena, estafadors polítichs de ofici, conreadors incansables de la immoralitat y la injusticia, ha basat tota l'organización del partit polítich ab el qual pretén regenerar á Espanya.

Y avuy, quan dels cacichs reb l' homenatge, y tots esperan un cambi polítich que 'ls hi permeti aferrussarse de nou en las piltratas del pressupost, avuy diu, sense que li escapi 'l riure, que 's proposa destruhir lo caciquisme é inaugurar al mateix temps un régimen de sinceritat electoral.

Tots los Pantorrillas d' Espanya brincan d' alegría, exclamant:

—¡Eureka!... Al fi tenim el jefe que 'ns convenia: es encare més barrut que 'l difunt!...

Perque tot lo que diu y tot lo que fa s' encamina á segar l' herba al seu competidor Polavieja.

També aquest curandero ha redactat la seva recepta, omplintla de remeys casulans que á res conduheixen mentres subsisteixin las causas eficients de una malaltia de carácter constitucional.

Y en Silvela, al veure l' afany ab que 's dirigeix á la conquista de las massas neutras, preten sustréureli la parroquia. Per aixó diu lo que diu, á reserva de fer després lo que li dongui la real gana.

En l' única cosa en que l' un y l' altre semblan estar conformes y en aixó no fan mes que secundar á n' en Sagasta, es en mantenir la preponderancia de la reacció clerical, l' imperi de la hipocresia, aqueixa taca negra que va exteentse per instantes, produhint la depressió dels esperits, en los moments en que 'ls ressorts de la voluntat deurián mostrarse mes forts y vigorosos que may, pera buscar per nous camíns, enterament desembrassats, la salvació d' Espanya.

En aquest punt no pot negarse que tots están conformes. Tots los monárquichs treballan ab lo mateix desfici pera posarnos al nivell del decrepít imperi de la Xina.

De moment ningú negará que 'ns enganyan com uns xinós.

En una revista estrangera vaig llegir no fa gayres días que un dels obstacles principals que s' oposan á la construcció y funcionament dels ferrocarrils en lo Celest imperi consisteix en los túmuls ó montículs funeraris que cada familia, desde temps inmemorials, ele-

va sobre la sepultura dels seus difunts. Tot lo país está erissat de aquesta classe de monuments, objecte predilecte de la veneració piadosa de aquell poble, de tal manera que 's fa impossible establir un trassat sense destruhirne un gran número.

De manera que l' intentarho sols provocaría tal disgust, qu' estallaría inevitablement una formidable revolució.

Y encare que sigués dominada, lo ferro-carril sería considerat sempre com l' enemich de las ideas mes íntimas y volgudas de aquell poble mes amant del recort dels seus passats que dels progressos de la civilización moderna.

També Espanya está plena de túmuls de aquesta especie. No jauhen en ells los ossos de las generacions que 'ns precediren... al contrari; hi viuhen tots los vicis, todas las immoralitats, tots los ressabis engendrads per un régimen podrit y corromput. De aquests obstacles se 'n diuhen los interessos creats y tots ells pugnan per subsistir, quan es precis que desapareguin.

Las promesas de 'n Silvela son una colecció de túmuls xinós.

Las afirmacions de 'n Polavieja, un' altra colecció de túmuls xinós.

Las habilitats (diguemne habilitats) de 'n Sagasta, túmuls xinós y res mes que túmuls xinós.

Sentar la vía del progrés es impossible, si no 's desembrassa 'l terreno, si no s' aplanan ben bé, y per aquests traballs previs, hi ha que desenganyarse, s' imposa ab tota necessitat, l' us de las barrinadas.

P. K.

LA SESSIÓ DE SANCH

Somni

L' aspecte es imponent. En las tribunas plenas de gom á gom d' homes honrats abunda la gent jove; es veu la fé en la idea en sos semblants, en sos ulls vius l' afany de vida nova, en sos fronts, plens de llum, l' austeritat, en sas bocas contretas la energia, febre en sos ademans.

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

Pels banchs rojos hi jeu la majoria, pilot de gendres, fills, nebots, cunyats, que ribent la rialla dels imbécils y apilotantse com remats de xays fan xistes y patejan á defensar sos puestos disposats.

En altres banchs el resto dels monárquichs guardan una actitud semi-formal resolta á dar la empenta als que s' afartan per posarse á menjar, pro més resolta encare

... ..
... ..
... ..

Y en la esquerra, formant pinya apretada, forms, ardots, ben resolta y ab el cap alt, guardan una actitud noble y altiva los dignes diputats republicans.

Declara el president la sessió oberta: demana la paraula un diputat; es un auster republicá sens mácula de cor sá, honrada historia y seny cabal.

Quan á parlar comensa l' espectació de l' auditori es gran.

Als vils autors de tanta sanch vessada, als que han llensat nostra riquesa al fanch y als que 'ns han embrutit y robat l' honra fustiga l' orador sense pietat.

Sas paraulas se clavan com fuetadas en los rostres estúpits dels malvats, y aquets, sense rahons per defensarse, apelan al escándol, patejant, llensant insults grollers, bramant de rabia, pro sentint tremolar sos cors cobarts.

L' orador continúa y referma ab més furia sos atachs.

El president en va pretén que calli; el gefe del govern l' insulta en va pro l' orador, ferm en son dret, acusa als ineptes, als lladres y als deslleals.

L' escándol es inmens. Las majorias criden com uns marrans: el públich aplaudeix en las tribunas y els ministros no saben lo que fan.

Foll d' ira el gefe del govern, disposa que siguin expulsats els diputats republicans y l' públich; llavoras, indignat,

ab veu sencera l' orador exclama: —¿Voleu infames, cinichs, trepitjar á la rahó, la Lley y la Justicia? ¡Donchs, prou! Fora respectes mal pagats.

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

Per mí es que l'home medita y amaneix, per si vé'l cas, alguna corazonada que 'ns deixi ab un pam de nas.

—¡Hola! ¿Ja es aquí en Cervera? Ala, almirant, á explicá la tragedia desseguida: ¿qué ha sigut alló d'allá? Y l'almirant, ab la gracia que per 'questas cosas té, contesta:—Pues res: que 'ls yankis m'han tractat d'alló més bé.

L'Aginaldo vol las islas, l'oncle Sam també las vol, el govern preten que quedin sota 'l pabelló espanyol. Si no 'ns ho fem á palletas, y té tú, té tú y pleguém, lo qu' es ab partes y notas no crech pas que 'ns entenguém.

Vé un general de l'Habana y desseguida, callat; n'arriba un de Filipinas y com l'altre, reservat. Fenómeno tan raríssim ¿s' havia may conegut? ¡Una nació de xerrayres hont tothom s' ha tornat mut!

—Demá arriba un' altra tanda de pobres repatriats. ¡Anéu, anéu á rebre, infelissos desgraciats! —Éns agradaria anarhi, pero aquest cop no pot ser: demá també hi haurá toros y.... lo primé es lo primer.

C. G.

IGNE es de ser conegut lo mensatge dels republicans espanyols residents á Cette, als seus correligionaris d'Espanya. Sentim á fé no disposar de major espay pera reproduhirlo.

Ben clarament demostran que desde lluny veuen ells ab mes claretat las cosas republicanas, que nosaltres mateixos desde casa nostra, quan diuen:

«O la llibertat se pert per sempre mes, ó no queda altre remey que unirse liberals, demócratas, republicans y socialistas pera acabar de una vegada ab aquest govern de la desventurada Espanya.

»Per lo que toca al nostre partit los republicans enteném que ha passat l'oportunitat de discutir si convé que siguém federals ó unitaris, individualistas ó socialistas, legalistas ó revolucionaris. Tot aixó son petitesas davant del perill de que la nació sucumbeixi.»

Ningú millor que 'ls nostres correligionaris de Cette poden oferir al país espanyol un exemple persuassiu.

«Los liberals francesos—diuen—no comprenen com el poble espanyol suporta un réjimen ... Y en efecte: si ells, l'any 70 tingueren lo territori desmembrat com ara Espanya, en cambi desde aquell any comensá la seva regeneració acabant ab aquell imperi corromput y de can-can, y nous homes y nous partits prengueren las riendas del Estat. Que 'l país s' ha regenerat es cosa que salta á la vista.

»Aquí un President de la República tingué de dimi- tir perque 'l seu gendre traficava en condecoracions; un ministre concussionari aná á presiri; un altre, 'l de la Gobernació, sigué derrotat en las elecciones de dipu- tats, en tots los quatre districtes en que 's presentava: ara mateix ha sigut invalidada l'acta de un ministre del anterior Gabinet y destituhits lo prefecte y l' ar- calde de ahont s' havían comés ilegalitats. Per últim, l Estat Major francés, al que 's creya qu'era omnipotent y qu' en l' assumpto de Dreyfus es probable que s' equivoqués, l' opinió pública exigeix la revissió del procés y ella vindrá (1), encare que vajan dimitint mi- nistres y generals, tot perque la veritat y la justicia no sigan paraulas vanas. Aixó es un país. »

»Compareuho ab el nostre...»

¿Veritat qu' es impossible exposar la rahó ab mes claretat y ab mes bon sentit que 'l qu' emplean en lo seu mensatge 'ls republicans de Cette?

De tots els bisbes espanyols, solzament un, el de

(1) Ja ha sigut decretada.

Mondoñedo s' ha interessat una mica pels pobres sol- dats que arriban malalts de Cuba, establint per ausi- liarlos una Casa de Socorro.

Es de advertir que quan els seus colegas cridavan en favor de la guerra y 's comprometían (de boquilla) á armar batallons de voluntaris, el bisbe de Mondoñedo no deya aquesta boca es meva.

Avuy els ajuda, quan els altres els hi giran las es- patllas.

Per aixó es molt fácil que diguin pel seu interior: —Uy, aquest bisbe de Mondoñedo ¡qué 'n portará poch de capellans al enterrol!...

Luccheni, l' assésí de la soberana de Austria, ara resulta que sent noy havia estat molt temps al servey del rector de la seva parroquia.

La majoria dels terroristas qu' en aquests últims temps han comés sangrentas etzegalladas, ó bé han sigut educats en colegis de religiosos, ó quan menos han fet d' escolans. Es un fet que vé repetintse ab mas- sa freqüencia pera no cridar l' atenció de las personas observadoras.

Per altra part, del fet de infundir terror per medi dels atentats ¿quí se 'n aprofita mes que 'ls reaccionaris?

Llegim rihent, pero ab verdadera sorpresa, en EL Noticiero de dimars:

«El señor don Ramón de Siscar nos dirige una carta rogán- donos hagamos público que nunca ha escrito versos, y los que se han publicado en La Campana de Gracia con su nombre y apellido al pié, son apócrifos, por cuanto éstos deben ser de algún chusco que ha cometido el abuso de atribuirselos al señor Siscar para tener sin duda el gusto de criticarlos después.»

Assegurant categóricament que LA CAMPANA está dejuna de publicar los versos á que 's refereix don Ra- món de Siscar, cauhen per terra las infundiosas y ex- tranyas explicacions d' aquest senyor.

De totas maneras, si es que ab aquesta novela don Ramón de Siscar s' ha proposat únicament lograr que la premsa s' ocupés de don Ramón de Siscar, consti que ho ha conseguit, perque ja pot veure don Ramón de Siscar las vegadas que 'l nom de don Ramón de Sis- car ha sortit en lletras de motllo.

Grans grescas á Vigo, durant un dels desembarchs d' esqueletos vestits de rayadillo. Lo general Toral tingué de refugiarse á bordo del Lleó XIII y aquest tra- satlántich se vejú obligat á allunyar-se del moll, perque va desencadenarse una pluja y no d' aygua sino de pedras com el puny.

Aquesta serracina tingué una segona part un dels dias de la present senmana.

No doném detalls mes extensos ni fem comentaris, per trobarnos baix lo réjimen de la suspensió de ga- rantías.

Jo no sé perque será que un dels repatriats que de- sembarcá á Galicia, aficionat á las coplas, cantava la següent al arribar á Barcelona:

«Ditxos, tú, lo port de Vigo port de Vigo de Galicia, posant la primera pedra al temple de la Justicia.»

LA HUELGA DE LA COLONIA SEDÓ.—Al últim ha succehit lo que ja feya molt temps era de tot punt inevitable. La gran fábrika situada en la ribera del Llobregat, entre Esparraguera y Olesa, que ha anat creixent y desarrollantse, moguda mes que per l' aygua del riu per la suor que brolla del front dels pobres treballadors, ha quedat totalment paralisada. Uns 2.500 operaris se troban avuy sense feyna, ab las mans plegadas, després de sufrir los efectos de la mes iniqua de las ex- plotaciones.

Es de saber que gradualment vá anarse rebaixant lo preu de la má d' obra dels teixidors, que tot ho suportavan en rahó de las circunstancias, y preferint menjar una trista engruna á morir-se de fam miserablement. Pero al últim casi ni aqueixa engruna 'ls hi quedava. Ells mateixos ho han fet públich en un comunicat que no ha sigut fins ara contradit per ningú. Després de treballar dotze horas al día, un gran número dels teixidors lograven reunir al cap de la senmana de 8 á 9 pesse- tas. Sis rals cada dia per dotze horas de treball: mitj ralet per hora.

Y encare alguns se veyan obligats á deixar tota aquesta su- ma y mes que haguessin tingut en la mateixa colonia, per ra- hó del lloguer de l' habitació ó en las tendas de comestibles privilegiadas que venen mes car que las de las poblacions ve- hinas sense tenir que pagar los impuestos á que aquestas están subjectas.

Se conta que un de aquests infelissos se queixá ab un dels principals capítosos de la fábrika, dihentli:

—Cóm vol vosté que ab aquestas 8 ó 9 pessetas senmanals mantingui á la familia?

Y l' altre li vá respondre:

—No 'n fessiu no l' hauriau de mantenir.

.....

Y pensar que 'l gerent de aquesta fábrika es un home pú- blich, un senador vitalici, que ha procurat sempre fer una gran figura dintre de la política monárquica!... Si aixis escan- ya als pobres ¿qu' es lo que pot esperarse de la seva interven- ció en la cosa pública?

Convé que l' opinió pública s' interessi en l' assumpto pa- gant de la manera que 's mereix lo desenfado dels homes que de tal manera explotan la miseria agena. Todas las ánimas honradas, tots los cors nobles y generosos s' han de posar for- sosament al costat dels infelissos obrers reduhits á morir-se de fam sempre, lo mateix si están en vaga, que si treballan en las duris:imas é inhumanas condiciones á que se 'ls obliga en un establiment fabril mes digne de anomenarse presidi, que colonia industrial.

AMPUTACIONES

A tot está amanit. Lo govern de D. Práxe- des conta ab l' autorisació que li faltava pera suscriure la pau ab los Estats Units, enagenant tots ios territoris que se li du- manin. En sessió secreta del Senat y del Congrés, va tractarse del assumpto. Y si algún espanyol ha volgut enterarse de tot lo que 's digué y 's resolgué á porta tan- cada, ha sigut necessari que acudís á la premsa dels Estats Units.

L' endemá mateix de la sessió 'ls periódichs yankées publi- caren llarchs telégramas expeditos desde Madrid, y la senyora censura que ab tant rigor s' exerceix sobre la premsa espa- nyola, res féu per impedir la circulació de la ressenya circuns- tanciada de la sessió secreta, destinada als periódichs de la nació vencedora.

Bé es veritat, que tant com als espanyols havia d' entristir- nos lo coneixement del assumpto, als yankées havia d' omplir- los de satisfacció.

Per aixó l' home del tupé tan aficionat al vs de la gramática parda, es molt capás de disculparse, dihent:

—Per una part hi evitat un disgust als espanyols, y per al- tra part he donat una alegría als yankées. Molt desagrahit haurán de ser si no m' ho tenen en compte.

En realitat se tracta de una dolorosa amputació, y s' ha evi- tat á tota costa que la familia presenciés lo cruent y dolorós espectacle. Ara, per lo que respecta als Estats Units ja es molt distint, desde 'l moment que s' encarregan ells de recullir y apropiarse 'ls membres amputats. Com se ven, hi tenen un in- terés de primer ordre, y no era del cas descontentarlos.

Los governs monárquichs son aixis. Avants de la guerra, so- lian tractar als yankées ab tanta consideració que 'ls permete- ren enterarse del estat verdader de nostres medis de atac y de defensa, á fi de que poguessen preparar-se degudament per ani- quilarnos. Ningú ignora que 'ls agents dels Estats Units en més de una ocasió visitaren oficialment els nostres arsenals y prengueren nota de la nostra debilitat, de la nostra desorgani- sació característica y de la impotencia absoluta en que 'ns tro- barem pera resistir la seva agressió Sapigueren més ells los medis exactes ab que contavam, que no 'l govern mateix quan acceptá la guerra.

Donchs bé, lo procediment que va seguir-se ab l' enemich, en vigílas de una guerra, s' ha adoptat també en vigílas de la pau. A Espanya li han posat una vena als ulls, mentres als Estats Units se 'ls hi han ensenyat totas las cartas.

Després d' aixó, molt babieca ha de ser quí s' extranyi de que 'ns guanyin la partida.

Lo govern, després de burlar los drets parlamentaris de las minorias, ha lograt que un núcleo més ó menos reduhit de di- putats de l' olla, l'autorisessin per enagenar territori nacional, sense restriccions ni límits de cap classe.

Ab aquesta autorisació y considerantse exempt de las respon- sabilidades qu' estableix la Constitució del Estat pels governs que cedeixin algún territori nacional sense 'l concurs de las Corts, ja no li falta res més que consumir l' acte, que 'ns ha de deixar probablement sense cap colonia y segurament sense ni una mica de vergonya.

A París se reuniran els nostres comissionats y 'ls comissio- nats de la República Nort-americana, que ja han emprés lo viatge, y que portan, segons diuen, instruccions categóricas y terminants. Disposats á no retrocedir ni un pas en las sevas pretensions, ens imposarán la lley del vencedor. Si Espanya no accepta en absolut las condiciones yankées, ja pot preparar-se pera prosseguir la guerra interrompuda. Ni més ni menos ni més.

Tal es lo programa conforme al qual ens obligarán á ballar vulgas no vulgas. Ells s' encarrigan de tocar la música y nosaltres de giravoltar fins á perdre 'l mon de vista y caure á terra de bigotis.

Per un cas de dissentiment entre 'ls comissionats de una y altra part, no s' ha previst que dega nómbrarse un poder superior, com per exemple un arbitratje internacional que imposi un acort definitiu inspirat en la justicia y en las prescripciones del dret internacional.

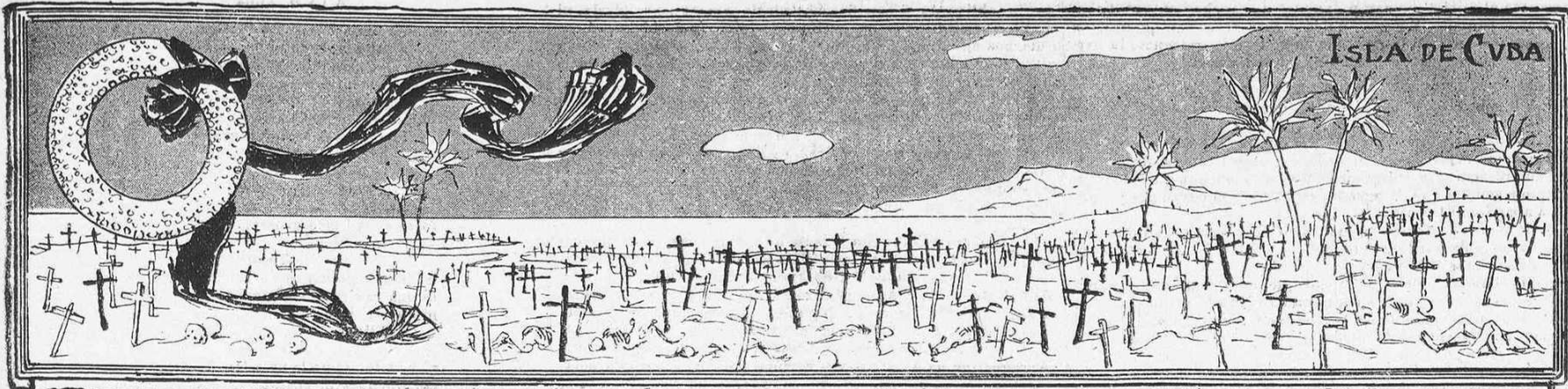
Espanya, donchs, se presenta á la batalla diplomática tan desarmada, débil é impotent, com quan va decidir-se á fer cara al poder bélich dels Estats Units. Res tindrà d' extrany que la conferencia de París resulti un desastre tan inmens, en lo te- rreno diplomátich, com varen serho en lo terreno militar, las catástrofes de Cavite y de Santiago de Cuba y las capitula- cions de aquesta última plassa y de Manila.

No volém anticiparnos als aconteixements; pero desd' ara ja 's prevéu lo que succehirá.

Lo protocol dona per terminantment establerta la renuncia per part d' Espanya de las islas de Cuba y Puerto-Rico. Sobre aquest particular no hi caben discussions. La prescripció es clara y categórica. Podrá mirarse si 's pot salvar una part del material de guerra, pero no es fácil que 'ls yankées consentin en que 's tregui res. Volen la casa y 'ls mobles. Lo únich que son capassos, no ja de consentir sino de imposar es que 'ns quedém ab tota la Deuda de Cuba, com un recort de haver possehit aquella isla, desde l' época del séu descubrimient.

FINAL

Lo que hi hem deixat.

Y lo que n' hem tret.

(Dibuix de J. Lluís Pellicer).

Son negociants y aixís las gastan. Per ells la finca y per Espanya l'hipoteca.

La liquidació de aquest desastrós negoci podrà representar-se grànicament per medi de una montanya de milions de duros alsantse al mitj d'un camp inundat de sanch y cubert de cadavres espanyols. Y com á única figura viva del quadro, en Sagasta repapat á la poltrona ministerial, gratantse la barba y ab una rialleta mefistofélica á flor de llabi.

Per lo que respecta á Filipinas, encare la cosa pot pitjar pitjor.

Sabut es que contra tota lley, las forzas yankees van imposar á Manila la capitulació, quan ja l'protocol estava firmat y l'seu compliment era obligatori. Mes ja tenen aquella plassa y com que sembla que 'ls agrada molt, no 's mostran pas propicis á abandonar la presa.

Molt menos ho farán, prenent peu dels termes ambiguos en que va ser redactat l'article del protocol referent á la futura sort de las islas Filipinas.

Aixís, havent comensat dihent que no volían més que una estació naval, ara ja no 's contentan ab Manila y tota la badia, sino que pretenen obtenir la possessió completa de l'isla de Luzón, sens perjudici de quedarse, per mica que 'ls convingui, ab tot l'archipiélach.

Aquesta solució radical sería tal vegada la menos gravosa per Espanya: á lo menos no hauríam de pensar may més en las obligacions costosas que requereix la possessió de una colonia, mitj soliviantada contra 'l nostre domini, situada á milers de lleguas de la mare patria, útil únicament als frares que l'exploitan y á alguns milers de perularis, que ab una credencial á la butxaca 's consideran possehir una patent de corso, y tant funesta per l'erari públich com terriblement assoladora pels pobres soldats de la Península, envaits á consumir-se y á morir en aquell clima inhospitalari.

Pero, per lo mateix que l'abandono de Filipinas s'imposa com una necessitat de un poble que avuy no pot pensar mes qu' en concentrar totas las sevas forsas, pera atendre á la seva regeneració interna, vostés veurán com haurém de subjectarnos á las decisions dels Estats Units.

De Filipinas ne pendrán de moment la part millor, y lo demés ens ho deixarán á nosaltres: pero no en plena possessió, perquè 'n fém lo que millor ens convingui, sino lligats per tota mena de compromisos y restriccions polítiques y económicas, que 'ns obligarán á sacrificarnos continuament sense gloria, ni profit, fins el dia qu'ells ne tinguin pron, y 's decideixin á enredarnos en un nou conflicte, que dongui per resultat ó bé una altra guerra tant desastrosa com la passada ó bé l'última y més vergonyosa de las abdicacions.

Aixís s'ha dit, que, dat cas que á Espanya se li permeti conservar una part de las Filipinas, se li farà contreuere la obligació de no cedirne la porció més mínima á cap altre potencia estrangera. Los yankees no volen embolichs internacionals, y respecte á nosaltres ja saben per experiencia la facilitat ab que logran atracarnos, valentse de la seva superioritat, y contant ab que ningú del mon ha de sortir á la nostra defensa.

La situació que intenta crearse 'ns á Filipinas, es la que correspon á una nació tributaria de la República nort-americana. Se li fá á n'aquesta molt difícil empassarse avuy tot l'archipiélach de una bocada y procura combinar las cosas de manera que nosaltres li guardém porque se 'l puga anar cruspint de mica en mica, contant ab que en tot cas no han de faltarli medis de armarnos camorra, conforme va ferho á Cuba, fins que vá creure que havia arribat lo moment oportú de apropiársela.

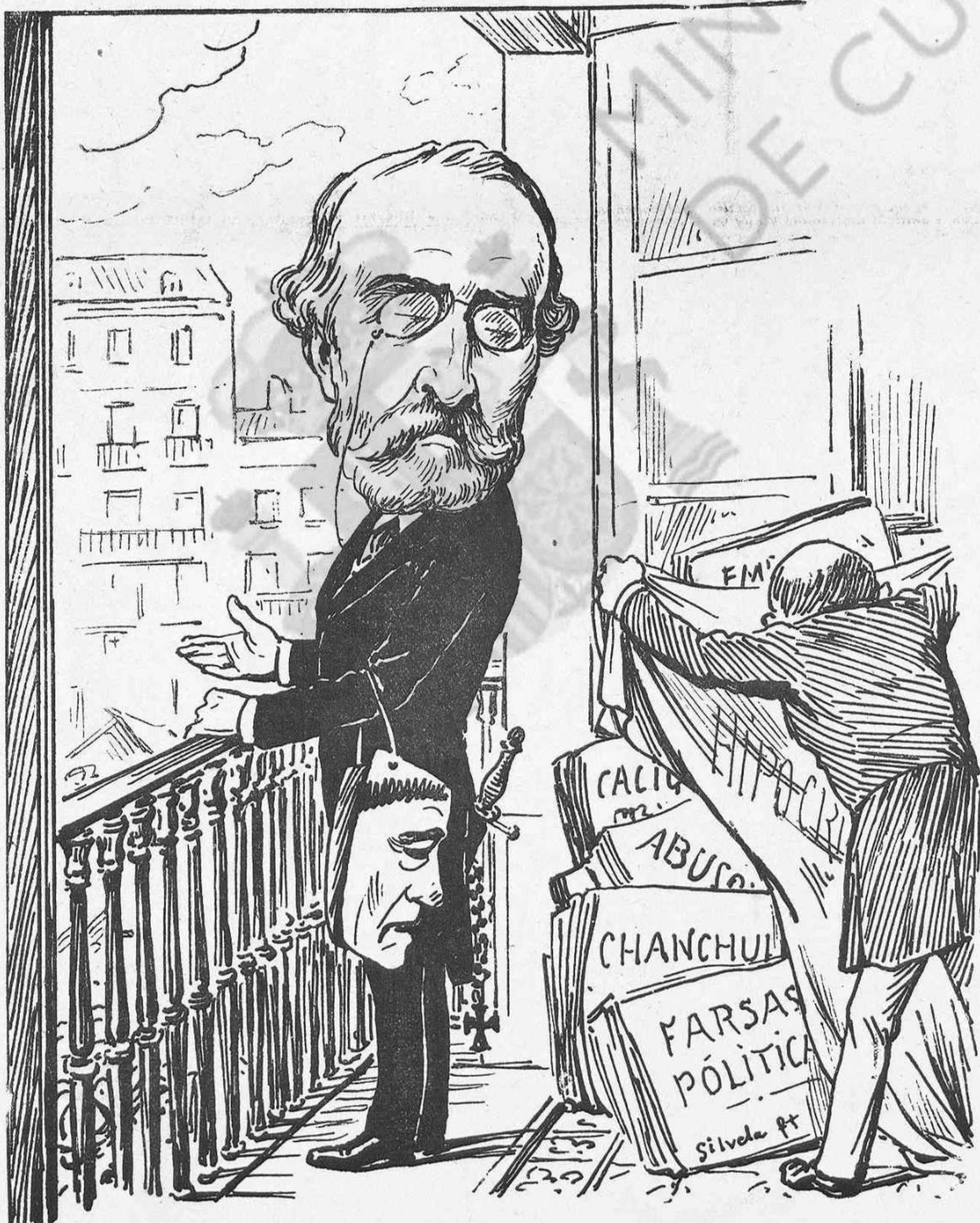
Qui ha fet un cistell, farà un cove. Qui ha robat una isla, ab la mateixa frescura arrebatará tot un archipiélach. Y si ha de ser seu, val més que ho sigui desd'ara, que no quan haguém acabat de aniquilarnos.

Tal es la situació y tal també 'l nou perill que actualment ens aménassa. A punt d' reuni-se la conferencia de París, y per obra y gracia dels disbarats comesos pels governs de la restauració ens trobém en la situació desesperada de un pobre lissiat, que per acabar de patir, demana que li amputin tots els membres.

Si no 'n hi pa prou ab los brassos y las canas, capassos som fins de demanar que se 'ns amputi 'l cap y tot; encare que aixó no es possible, puig lo cap ja fa molt temps que l'hem perdut.

P. DEL O.

LAS ARENGAS DE 'N SILVELA, Ó 'L DIABLE POSAT Á PREDICADOR

—Tapa aixó, noy, que ara vaig á parlar al poble de moralitat, selecció y demés cosas bonicas.

INTRUCCIONS A LAS COMISIONS

A LA D' ALLÁ

—Anéu á París. La táctica ja la sabéu: procurar que 'ls espanyols us expliquin integrament lo seu plan, y un cop vist el joch que portan, cara seria y reclamar tot lo que us poso al programa.
—¿Cuba?

—Nostra! Ja se sab: tota junta, sach y peras; terras, fincas del Est:t, forts y artilleria grossa.
—¿Puerto Rico?

—També igual: no heu de deixar que se 'n dugin ni una cadira ni un banch, ni un grá de caracolillo.
—¿Y Filipinas?

—D' allá n'heu de fé una bona tria: cologuéu en un costat tot lo que valgui la pena, apiléu á la altra part el rebuig, y á repartirho: per nosaltres els bons talls, pels vensuts, quatre piltrafas... sempre—com es natural—advertintlos que á las fincas que 'ls deixém hi han d' aplicar las lleys que volguém nosaltres.
—¿De la deuda?

—Siguéu franchs; dignéu los que qui l'ha feta que la pagui. Al cap-de-vall encare potsé hi perdriam ab aquest negoci!

—¿Hi há qu' exigirlos algun quarto?
—Quatre cents milions de rals: lo que reclaman els pobres súbdits nort-americans per las pérduas de la guerra.
—¿Aixó es tot?

—Tot.
—¿Y si acás ens negan alguna cosa?
—Pues... els tornéu á parlar de 'n Watson.
—Corrent. ¡En marxa!
—Que vaji bé.
—Hi anirá.

A LA D' AQUÍ

—A París tot dret, y alerta. Vosaltres heu de deixar que 'ls yankees se descantellin, y un cop hajan explicat de pé á pa tot lo que volen, á posá uns morros de pam y á fe 'l cremat. Als rissuenyos se 'ls tomba ab facilitat: als esquerps no hi ha qui gosi demanarlos res.

—¿Quin plan seguirém respecte á Cuba?
—Lo lógich y natural: la terra es seva, conformes; pero res més. Lo que allá hi té Espanya, si ells ho volen ho haurán d' adquirir pagant.
—¿Puerto-Rico?

—Idem de lienzo: que 's quedin platjas y camps, pero ¿ls edificis públics y tot lo qu' es del Estat? No 'n podém fer de regalos.
—¿Y Filipinas?

—Ah! En quant á aquest punt, poca brometa. Lo Protocolo ho diu clar: «La badia de Manila, Cavite, la capital» y ni un pam més de terreno.
—¿Y de la deuda?

—Deixar que la paguin ells! ¿No 's quedan la carn? Pues es natural que també 's quedin els ossos. ¡Ells ray qu' están ben forrats!
—¿Indemnizacions?

—Que vajin á cobrarlas á can Taps! Si es cert que allá hi ha hagut pérduas, ¿Qui 'n té la culpa, veyám? Ells mateixos. ¡Donchs que 's morin!
—¿Y si ab tot aixó, al final volen fer l'home y s' emperan en deixarnos reventats?
—Els parléu dels llops d' Europa, y 'ls feu veure que n' hi ha uns quants que si la cosa s' enreda potsé que hi fiquin el nas.
—Estém entesos.

—Molt brillo y molta serenitat.
—Lo qu' es per falta d' agallas no 'ns perdrem.

—Donchs, endavant!

Si las intruccions que tenen els senyors comissionats son las que en efecte diuen los diaris d'aquí y d'allà, ¿no 'ls sembla que 'ls diplomàtics que han de negociar la pau es molt possible que acabin tirantse 'ls tinters pel cap?

C. GUMÀ.

DÍGALI BARRET...

Demà ó d'aquí a cent anys don Carlos arriba a governar, veniu al cementiri a dir-m'ho, y será tanta l'alegria que 'm donaréu, qu' estich segur de que al rebre la noticia ressucitaré y tornaré a grans transports d'alegria. — Pronunciadas aquestas paraulas, lo senyor Valls doná als seus la mirada postrera, clogué 'ls ulls y girá 'l cap sobre 'l coixí. Era mort.

¿Qui va ser lo bromista que pochs días enrera s'acostá a la tomba del senyor Valls y li digné eridant com un enorgúmeno: — ¡Don Carlos ja governa! No s'ha pogut averiguar. Lo que se sab es que 'l senyor Valls, fidel a la promesa feta al morir, ressucitá immediatament, y aixecant la llosa de la sepultura 's llessá al carrer ab grans transports d'alegria. Caminá alguns passos y 's topá ab un home. — Escoltéu—va dirli, devorant per la impaciencia:— ¿es vritat que governém nosaltres? L'home 's quedá parat mirántsel. — No sé qué voléu dir. — Ara ho comprendréu. ¿En quina situació están els capellans? — Son els amos. Sense ells no 's fa res ni 's va en lloch, La influencia clerical s'ha escampat de tal manera, que avuy, més que ayre, 's respira incens. — Ah! No m'han enganyat: hem pujat al candelero... ¡Maném! ¡Maném! — Y 'l senyor Valls, olvidantse de l'home que havia interrogat, continuá son camí. Pero de prompte l'assaltá un dúpte. La preponderancia del clero no era una cosa nova aquí... ¿Bastava lo que havia sentit, pera donar per cert lo triunfo de don Carlos? Lo senyor Valls vejé a un altre home y l'aturá: — Fême un favor: ¿qué 'n sabéu de la Constitució? — ¡Uy! Ja fa temps que no s'usa. — ¿Es dir que 'l dret de reunió, y 'l d'associació, y 'l de manifestació?... — Completament fora del mapa. — ¿Y la premsa? — Premsada de tal manera, que apenas pot respirar. — Lo senyor Valls no hi veyá d'alegria. — ¡Lo que m'han dit! ¡Lo que m'han dit! ¡Som els amos de la nació!... — Y torná a emprendre la marxa. — No obstant—pensá al cap d'un rato;—ha dit que la premsa apenas pot respirar... Senyal qu'encare respira... Convé aclarirlo aquest punt. — Se dirigi a un altre home que passava y comensá a interrogarlo. — ¿Hi ha periódichs encare, veritat? — Alguns. — ¿Quinas cosas diuen? — Las únicas que l'autoritat militar permet. — ¿L'autoritat militar?—exclamá 'l senyor Valls, casi reventant de satisfacció. — ¡Vaya! No 's pot publicar cap diari que no haja passat per la censura del capitá general. — ¡Eureka! ¡Aleluya!—eridá 'l carlista posantse a corre com un boig;— ¡Son los nostros procedimientos, las nostras doctrinas!... — De sopte al ser un tros lluny, 's recordá d'una cosa. — ¿Y l'ensenyansa?... Vull enterármem. — Aturá a un altre home. — Diguéme ¿la instrucció de la joventut? — Católica, apostólica y romana. Cabalment ara s'acaba de promulgar un nou plan d'ensenyansa de lo més beato y reaccionari que poguéu imaginar. La assignatura de religió es obligatoria; s'imposa la d'Historia sagrada: los llibres de text han de ser revisats per una comissió... — ¡Aixó es aixó!... Y un'altra pregunta: ¿Corts? ¿Cóm estém de Corts? — Mes bé que 'l mon. El govern las convoca y las tanca a la mida del seu gust, las hi fá votar lo que li convé, no permet discussions que no li agradin, converteix las sessions en secretas sempre que li passa pel cap... En pocas paraulas; més que Corts, son un teatro de putxinetlis. Lo senyor Valls aixecá 'ls ulls al cel. — ¡Gracias, Deu meu, gracias! ¡Al fi hi tingut la satisfacció de veure governar a don Carlos! — Oh, no!—li observá 'l seu interlocutor:— lo govern es lo de sempre, presidit, per cert, per l'home del tupé. — ¡Qué importa!—respongué 'l carlista ab perfecta calma:— digali barret, digali sombrero; digali Cerralbo, digali don Práxedes. No mana don Carlos, pero 's governa ab las sevas lleys. ¿No sab qué diu el ditxo? — ¿Qué? — Fassis el miracle, encare que 'l fassi... en Sagasta.

FANTÁSTICH.

CANTARELLA

Vols faltá y no vols que 't faltin y... ¿sabs quin efecte 'm fas? L'efecte de un mal cigarro que no crema y fa cremar.

QUIMET DE LAS COBLAS.

LLEÓ TOLSTOI

Publiquém avuy lo retrato del célebre escriptor rús, tan original per sos notables escrits coneguts en lo mon enter, com per la severitat ab que, en los últims anys de la seva vida, ha sabut acomodar las sevas accions a las sevas creencias. Y ho fem ab motiu de celebrarse a Russia la festa del seu jubileu, puig fa 50 anys justos que doná a l'estampa la seva obra primera.

Va naixer Lleó Tolstoi a Jasnai Poliana (govern de Tula) 'l 28 de agost de 1828. Cursá en las Universitats ab escás profit académich per rebelarse ja llavors contra 'ls métodos de l'ensenyansa oficial. Aixís es que no li sigué possible acabar cap carrera literaria.

De las anlas universitarias ne tragué sols una gran independencia en lo pensar secundada per una ilustració vastíssima y enriquida per positivis y brillants qualitats d'escriptor que havian de valerli renom universal.

Fill de una familia aristocrática, hereu de immensas possessions y del titol de comte, ingressá en l'exércit, servint en lo cos de artilleria y tenint ocasió de assistir a la defensa de Sebastopol. Pero prompte 's cansá també de l'exercici de las armas, que pugnava radicalment ab sas conviccions de home lliure y de adorador de las doctrinas cristianas en tota sa puresa. Al despendres de l'espasa, s'ampará exclusivament de la ploma d'escriptor.

En l'espay del any 52 al 61 publicá sas obras, tituladas: *La infancia, La joventut, Los cossachs, La novela de un propietari rus, Sebastopol en lo mes de novembre, Sebastopol en lo mes de maig, Albert, Los tres difunts, La felicitat de la familia, Polikouchka.*

Havent contret matrimoni l'any 62, 's retirá a sas propietats, dedicantse exclusivament al cultiu de las lletres y a la instrucció dels seus fills y dels pagesos de la comarca. En aquest periodo doná a l'estampa dos de sas obras mes celebradas: tals son: *La guerra y la pau y Ana Karenine* que han sigut traduhidas a tots los idiomas del mon al igual que algunas otras publicadas ab posterioritat, entre las quals citarém las tituladas: *La meua confessió, La meua religió, En busca de la dita, La Mort, Lo poder de las tenebras, La sonata de Kreutzer, Deu en l'home, etc., etc.*

En algunas de aquestas produccions se mostra crítich sever dels vicis socials y reformador convensut de las lleys y las costums.

Comensant per l'ensenyansa, en la seva escola de Jasnai Poliana substituí la disciplina académica per la llibertat. Deixá que 'ls seus alumnos seguissen sas propias inspiracions, limitantse ell com a mestre a dirigirlos, a aconsellarlos, a convence'ls millor que a subjectarlos y a dominar la seva inteligencia. Dels resultats obtinguts per medi de aquest sistema que te per base l'expontaneitat, ne doná compte en un llibre especial sumament rich d'observació, que fou llegit ab gran interés, captant al seu autor un número extraordinari de partidaris convensuts.

De la mateixa manera y ab igual valor, afrontá las mes arreladas preocupacions. Fins l'idea de patriotisme s'atreví a combatre ab una lògica implacable.

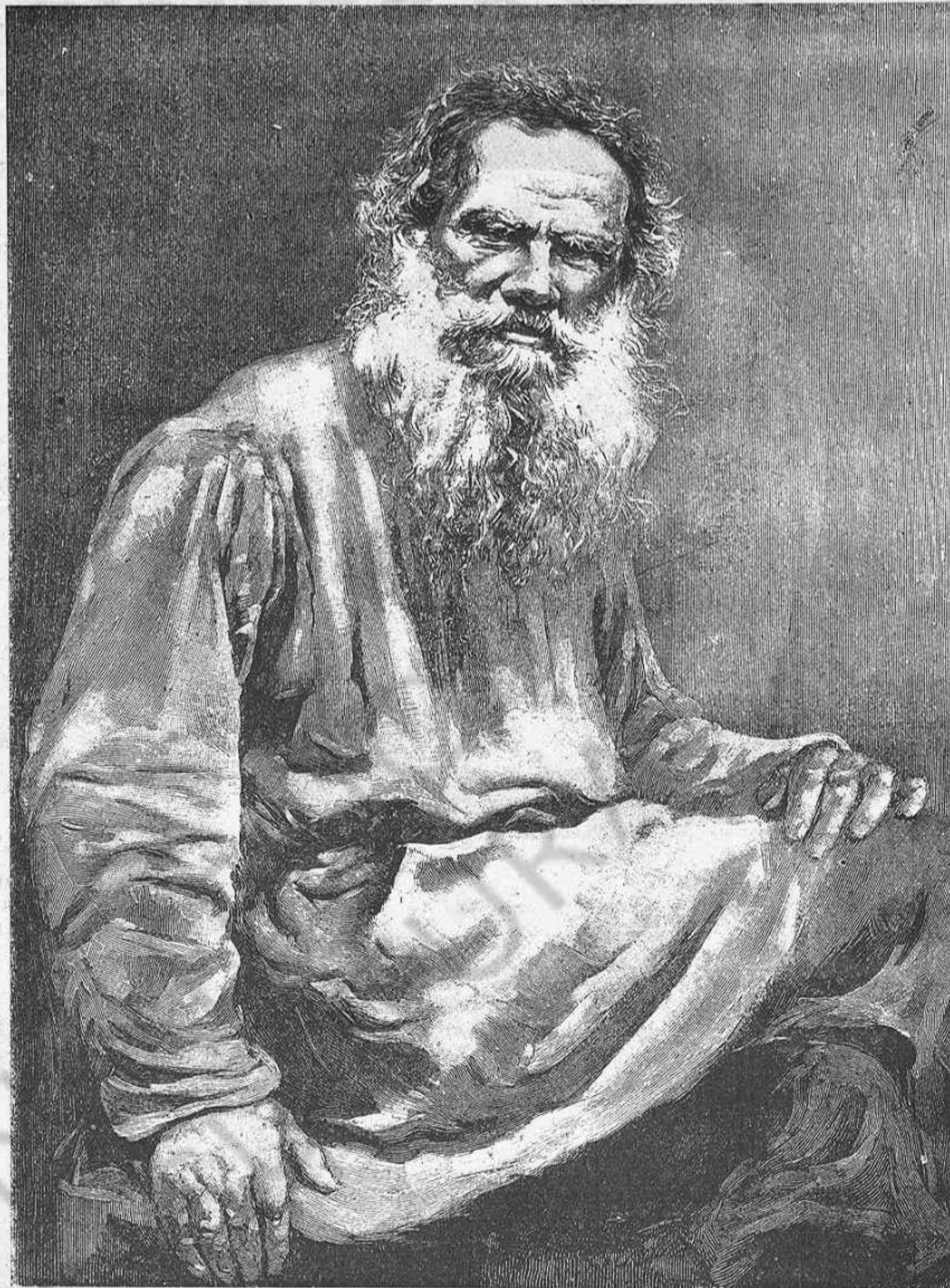
Lo sentiment patriótic—escrigué—del qual se diu qu' es sublim, es senzillament estúpid é immoral. Es estúpid porque si cada país se considera com superior als seus vehins, cap de aquests ha de conformarse ni ha de assentir a la opinió dels demés. Y es immoral lo patriotisme porque posa a cada patriota en lo cas fatal y necessari de demanar pera sa nació ventatjas sobre las otras ab lo qual se vuinera aquella màxima de la moral cristiana: «No voldrás may pera 'ls altres lo que no vulgas pera tú.»

En un altra ocasió, digué a propòsit del mateix assumpto: «Lo patriotisme s'oposa al cristianisme, sent, en realitat, una supervivencia dels temps de la barbarie. Precisa donchs exterminarlo per tots els medis: per la persuasió, per la repressió y pel ridícul.»

Com a filòsof professa las ideas panteistas, entenent que 'l ser humá se troba dissolt en la naturalesa entera, y aceptant en punt a moral las doctrinas del cristianisme, las professa ab puresa exemplar, pero enterament secularisadas y sense admetre l'existencia de cap dogma, com a fillas de la conciencia y no de l'imposició.

Es tant sincer en las sevas doctrinas que, no content ab repartir entre 'ls pobres los tesoros de la seva inteligencia, 's hi reparteix ademés la seva fortuna y posantse al nivell dels obrers, se dedicá a un treball manual, per professar la màxima de que ningú en aquest mon pot eximirse de aquest dever.

Tolstoi, l'antich potentat, l'escriptor universalment admirat exerceix durant una part del dia l'ofici de sabater: ha ensenyat a tots los seus fills un ofici ó altre, pretenent que tothom ve obligat a treballar en rahó quan menos de lo que consumeix, y ha sembrat las llevors de un nou apostolat que vé a ser en certa manera lo precursor de una gran reforma social, ba-

Lo compte Lleó Tolstoi

sada en la llibertat, la igualtat y la fraternitat dels homes pera realisar lo major còmput de felicitat aquí en la terra.

J.

Rosselló, poble de la provincia de Lleyda va ocorre un succés sumament pintoresch.

Es el cas que 'l rector y 'l vicari van tenir una agarrada seria dintre mateix de la iglesia, davant de las ovellas de son espiritual remat, a las quals la llana del clatell se 'ls erissava, al veure que un dels dos feya molinets ab un garrot y l'altre brandava un objecte lluent que qualsevol hauria pogut pendre per un ganivet.

Després de la batussa podían anarse'n al cor y cantar a duo: «Gloria in excelsis Deo et pax hominibus.»

Si bé aixó dels *hominibus* no deu resar ab ells. Perque no son homes ni donas: ells son capellans.

L' Auñón está donant grans probas de las sévas iniciativas ministerials disposant «que se estudie un nuevo modelo de *pelliza* para los jefes y oficiales de infantería de Marina.»

Entenémnos Sr. Auñón: 's tracta d'un nou modelo de *pelliza* ó de una pallissa de nou modelo. En tot cas sería molt convenient que vosté primer que ningú se la probés, porque ja fa molt temps que se la té ben rescuda.

En Máximo Gómez ha dimitit lo seu càrrech de generalíssim del exércit cubá.

Ja ho veuhem, hasta 'l vell xino vé un' hora que dimiteix y vosté Sr. Sagasta ¿qu' ha de fer?

Alguns entussiasas de 'n Polavieja, per consolarlo del disgust que li ha donat en Sagasta, no permetent qu' en Canalejas y altres partidaris seus vajan a provincias a propagar lo seu programa, pensan dedicarli un obsequi molt apropiat.

Com a *general cristiano*, 'ls neos li van regalar una

LO REGICIDI DE GINEBRA

té tracta de demanar l' divorci, perque 's figura que la seva senyora l' enganya.

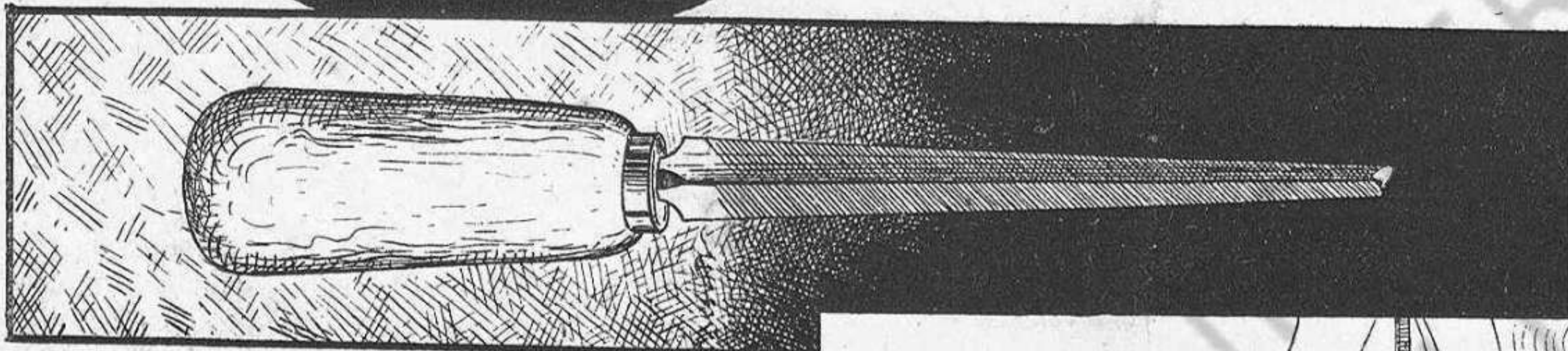
—Aixó mateix, pero adverteixi que no es que jo m' ho figuri: n' estich segur: ella mateixa m' ho ha dit, ¡figuris quina barral... Y no solzament m' ho ha dit de paraula, sino que tement que á son temps degut m' ho negués li he fet escriure en un document... Tingui, aquí 'l porto.

L' advocat després d' examinarlo:

—Está molt bé. No obstant, vosté podrà dir que la seva senyora l' hi ha faltat; pero desde 'l moment qu' ella mateixa li confessa, no podrà dir que l' enganyí.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans Panalleti, Epigramàtic, P. Miró y Miro, C. G. Redembach, Un Catalanista, D. Coll, J. Zenitram, Que-dius-que 'm-faras, F. Luque, R. Homedes Mundo, Espanyolich, Pau

rica espasa. Y al veure que tant admirablement correspon á n' aquest títol ja que la paciència es la primera de las virtuts cristianas, els seus admiradors se proposen regalarli un sabre de pasta.

Si no estém mal informats el Forn de Sant Jaume's encarregará de confeccionarlo.

¡Pobra Isla de Cuba!

Tan bon punt Espanya l' haja evacuada y 'ls yankees la dominin, perdrá hasta 'l nom que porta... ó á lo menos li traduhirán al inglés.

En lloch de Isla de Cuba, 's titulará ISLAND OF CUBA.

Island... ¡uf!!

Grans inundacions en algunas poblacions de la provincia de Valencia.

Idem idem en algunas poblacions de la provincia de Sevilla.

Idem idem en algunas poblacions de la provincia de León.

Per tot arreu se desbordan els rius. Y en cambi no hi ha noticias de que 's desbordi 'l poble. Suposan els que s' hi troban bé, que avants de que occurrin certa classe de desbordaments, ha de ploure molt.

El Sr. Xanxas, ministre d' Estat espanyol s' ha adherit á la nota del emperador de Russia, proposant lo desarme dels exércits permanents que permaneixin en peu de guerra.

L' emperador de Russia es capas de fers'hi un tip de riure y fins de dir un xiste: com per exemple:

—Vaja, Sr. Xanxas, que 'l desarme de vostés no dependrá, en tot cas tant de la nota meua, com ¡del solfejat dels Estats Units.

Ha cridat molt l' atenció que el Sr. Sallarés, president del Foment del treball nacional haja ofert lo seu apoyo al general Polavieja, autor de la pastoral política fundant un nou partit.

Sols falta saber si 'l Sr. Sallarés ha procedit com industrial ó com á missaire.

Perque 'l Sr. Sallarés cultiva la llana en sas dos especies: la profana y la mística.

Lo país enter reclama que surtin homes nous á encarregar del govern.

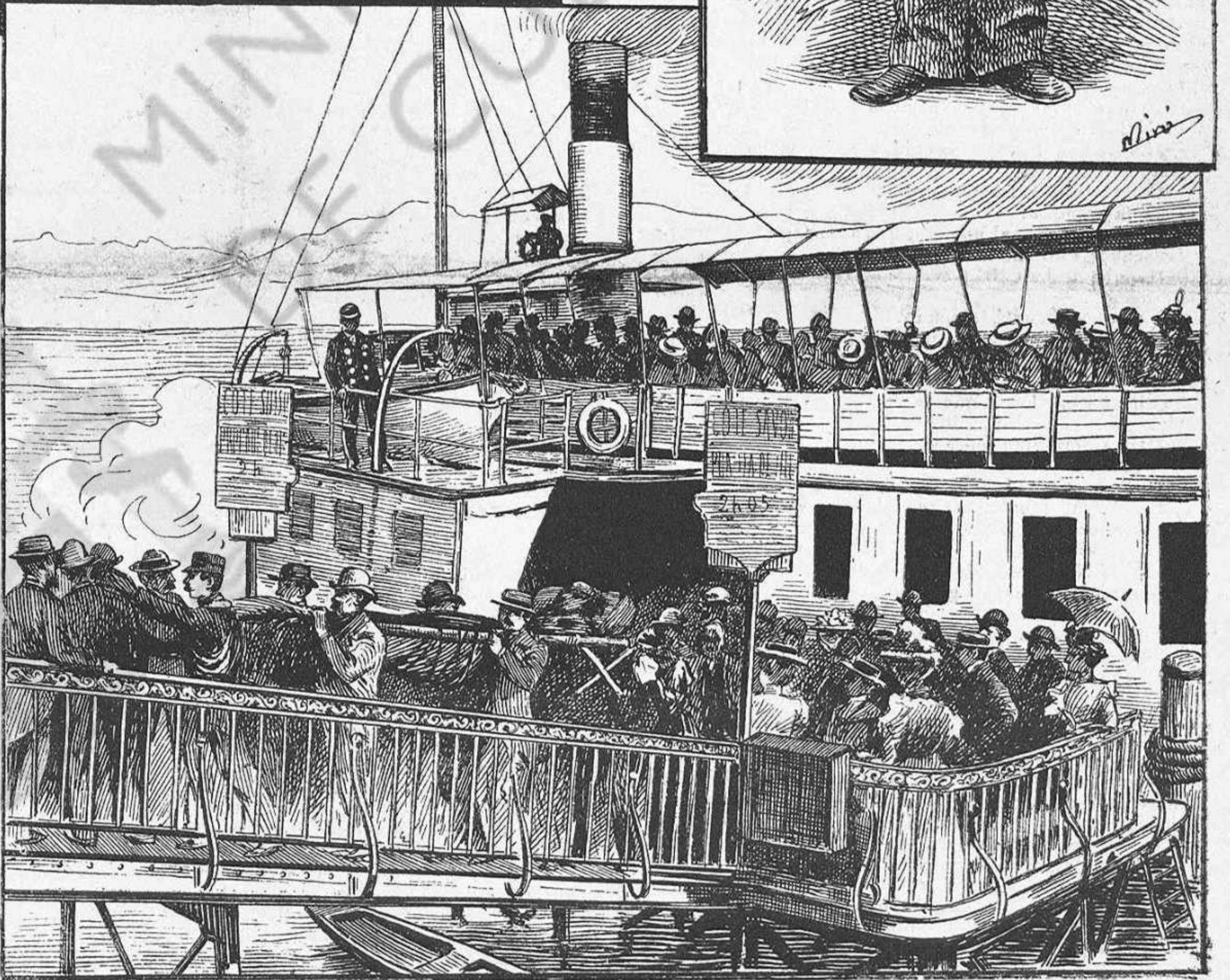
Y totas las rossas dels partits monárquichs, comensant per en Sagasta y acabant per en Pidal, responen:

—Per homes nous, nosaltres. Perque encare que siguém vells, la veritat es que 'ls yankees ens han posat com á nous.

QUÈNTO

En lo despaig d' un curial.

—De manera—diu l' advocat á un client—que vos

1. Retrato de María Isabel, soberana d' Austria.—2. Facsímil de la llima ab la qual va ser assassinada.—3. Lluís Luccheni, autor del regicidi.—4. Lo cos de la soberana es transportat desde 'l vapor del Llach al Hotel.

Xitxaretlo, Un Ampurdanés, P. Mitra y Nicaragua:—Lo qu' envian aquesta setmana no fa per casa.
Ciudadans Ilime Trebla, J. Vidal, Prudenci Grau, Un sorge tarrasench, J. Tous Puey, Nicolau Blau, M. Moratones, P. Siera. Un Vigatà, Parrot J. Ramonatxo, y Cintet del Pensil:—Publicarém alguna cosa de lo qu' ens envian.
Ciudad J. Aubert Manent: Cap de las dos composicions es aprofitable.—F. Mas Abril: Las de vosté son fluixas.—Pepet Panaceta: No podém aprofitar mes que dos geroglífichs.—Pepet de l' ala: L' empleo dels noms propis en los seus articles resulta extrany y una mica forsat.—V. Tarrida: Aprofitarém la composició.—Pepet de Caldas: La de vosté es una mica massa diluhida.—Simón Alsin y Clos: Li agraím los dos treballs qu' envia: estan bé.—R. Muntane: L' articlet es massa infantil.—Jumera: Y 'l de vosté careix de novetat y fluixaja.—Domingo Ducet: No 's figuri may que tinguem tema á ningú: vosté envihi lo que li sembli y sempre qu' estiga bé farém lo possible per complaure'l.—Jeph de Jepsus: Gracias per tot.—Gonnella postich: L' articlet que 'ns envia careix en absolut de condicions literarias.—Werther: No va prou bé.—S. del Palau: Va molt bé: la publicarém.—J. Botey R. La composició que 'ns remet peca de mansa.—Nemesi Gili: Va bé y s' aprofitará.—Es-

pinot: Mirarém d' utilisarho.—R. F. (Rossello): Enterats.—J. Durbán: No vá.—P. Colomer: Encare que pobre d' assumpto, está ben escrit y queda admés.—A. Carrasco Gayan: L' articlet es fluix.—Floridor: No podria enviar un' altra cosa?—Resmilla: Queda admés.—María Cel-ros: No fa per casa: es molt incorrecte.—Melon Cansado: Idem idem.—K. Borias: La composició adoleix de falta de facilitat.—F. Comas: Y la de vosté de massa prosaica.—R. T.: Cap de las tres composicions ens fa pesa: las dugas idiliacas per mansas y l' altra per massa desembossada.—Viola P.: No 'ns acaba de agradar.—M. N. (Sant Vicens de Castellet): Certas cosas no poden tractarse en los periódichs.—X. X. X.: Ja 'ns enviara per l' Almanach un' altra cosa que anirà millor.

Lo present número ha passat per la censura de l' autoritat militar.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.